Ч. 287 (13.832). Львів, пятниця 26. жовтня 1934. Powiciowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

САМОПАС...

Львів, 24. жовтня 1934.

Одно львівське товариство, яке має яких триста членів, рішило зайняти домівку. Характер товариства того роду, що його членів обєднують і спогади спільного минулого і спільна сфера громадських інтересів і більш-менше спільна суспільна верства. Тому домівка потрібна цьому товариству не для полагоджування канцелярських формальностей, а для втримування тієї духової спільноти членів. Одночасно управа хотіла піти назустріч бажанням і жалям, які нераз чути з ріжних сторін, що істнуючі досі касинові товариства не можуть вдоволити всіх тих громадян які хотіли би мати терен для товариських зустрічей, гутірок, невинних розваг, рефератів, вечірок. Словом, оснували клюб, придбали відразу поверх двісті членів, найняли гарну, вигідну домівку, модерно її уладили. І вислід такий, що — домівка світить пусткою, ніхто з членів клюбу, за винятком буквально кількох одиниць, туди не навідується...

Ніби дрібна внутрішня справа одної установи і від біди можна би всю вину скинути на ту установу: на її членів, на погану організацію чи подробиці невдалої імпрези. На ділі це ціле суспільне явище, це одна з болячок всього українського життя. Цією болячкою є якась органічна нехіть наших земляків не лише до форм товариського життя, прийнятих у цілому культурному світі, але й взагалі до **всякого** товариського життя.

Ми не англійці і можемо не мати того розуміння ваги **клюбового** життя, яке там істнує у тій клясичній країні клюбів: там клюб є другим родинним домом, там людина відпочиває, зустрічається з усіми найближчими і наймилішими знайомими, без яких не може обійтись, переводить час на культурній розвазі і полагоджує серед вимріяної атмосфери спокою, тишини і вигоди найскладніші справи. Можемо погодитися з тим, що ми просто не доросли до зрозуміння тих прав, які для кожного англійця ясні й очевидні. Але чейже нема у нас і **родинного** товариського життя: у кожному місті можна на пальцях порахувати доми, які дивним дивом ще себе взаємно відвідують. Нема в нас нпр. ані тіни того гарного звичаю, що істнував на Великій Україні, та якому на імя широка гостинність, не як обовязок куртуазії і доброго виховання, а як органічна потреба людей, що взаємне відвідування себе і гостювання вважають нерозлучною частиною життєвого змісту.

Грошева скрута, яка теж чимало причинилася до того, що навіть родини, які раніше „приймали“, тепер відсунулися від знайомих і заскліпились у своїх чотирьох стінах, цілком перекреслила теж можливости, що їх відкриває прастарий звичай віденців: стрічатися за склянкою чаю у приязній **каварні**, за своїми „штамтіш-ами“ або у клюбових каварняних кімнатках. Не зважаючи на велику господарську скруту у Відні й павперизацію тамошньої працюючої інтелігенції той звичай — хай навіть у трохи менших розмірах — істнує дальше: бо він увійшов у кров, у світогляд культурних віденців, які не можуть чейже уявити собі життя без знайомих, без товариства, без розмов, без кількох ріжних рідних і чужинних часописів, — без зустрічі зі світом, бодай тим невеличким, що його дає віденська каварня.

У нас істнує цілком своєрідний „звичай“: ані клюб, ані каварня, ані приватні відвідини! Подумав би хто, що це нарід фільософів або подорожників! Але здається статистика книжкового і часописного українського руху дає промовистий образ духового життя українських інтелігентських родин, які цілими місяцями обходять

Митрополит Діонізій призначає єпископів для українських православних в Америці!

Варшавська Православна Пресова Інформація повідомляє:

Перед кількома днями митрополит православної церкви в Польщі Діонізій дістав від архиєпископа Атенаґороса, управителя православної грецької архидієцезії в Північній і Полудневій Америці та представника екуменічного патріярхату в Америці, лист, в якому архиєп. Атенаґорас просить подати йому кількох кандидатів на єпископа для української православної дієцезії в Америці, якої управитель бл. п. єпископ Йосиф Жук помер у березні н. р.

Як відомо, українська православна дієцезія в Америці залежить від архиєпископа Атенаґораса і підлягає канонічній юрисдикції екуменічного патріярха. Згадана дієцезія повстала у Злучених Державах перед кількома роками і начислює кільнадесять тисяч вірних та коло 50 парохій у Злучених Державах і в Канаді, які постійно зростають. Вірними українських православних парохій в Америці є здебільша еміґранти з Галичини, колишні уніяти, які перейшли на православія. Літургічною мовою у згаданих парохіях є церковно-словянська мова з українською вимовою.

А що українська православна церква в Америці не має з Галичини ніякої підтримки, звідкіля моглаб діставати священиків, церковні книги і т. д., то з цієї причини згадана церква вже кількома наворотами зверталася до митр. Діонізія в таких справах, який полагоджував їх прихильно. І тепер митр. Діонізій прихильно полагоджує прохання архиєпископа Атенаґораса. Тому поробив заходи, щоб його виконати.

*

Отже „незалежна“ українська православна церква в Америці, що зродилась і зросла на демаґоґічній боротьбі з греко-кат. церквою, яка, мовляв, залежна від Риму і через те нібито не може як слід служити своєму народові, бере свого єпископа — за посередництвом грека — від митрополита Діонізія. Чи може бути більший куріоз?

Доля українських учителів

на Буковині.

Шкільна влада приготовила вже другу серію українських учителів, яких малиб віддалити зі служби. Цим разом переведення цього акту мабуть відбутись більш урядово. Для того завізвано урядово (письмено) до краєвого інспекторату у Чернівцях на 22. ц. м. на год. 9. рано около 100 наших учителів. Усі завізвані зійшлися точно на означену годину і чекали до год. 12-ої, щоб довідатися про свою долю. В год. 12. сказали всім, що нині можуть вертатись додому і будуть покликані другий раз до інспекторату.

Лівиця проти зміни конституції.

Демократична група сенаторів відбула вчора нараду, на якій сенатори Мартен і Кюміналь склали звіт з розмов з прем. Думерґом про ревізію конституції. По дискусії радикальні сенатори і управа демократичної групи заявили, що в засаді погоджуються на зміну конституції. Зате критично ставляться до проєктованих постанов нової конституції, на основі якої президент матиме право розвязати палату послів, не засягаючи навіть опінії сенату. Для основнішого обговорення законопроєкту конституції рішено скликати усіх сенаторів демократичної групи на нараду.

Коли палата послів відкине законопроєкт конституції, тоді прем. Думерґ буде домагатися від сенату розвязати палату послів. Коли сенат не згодиться прем. Думерґ зголосить димісію.

През. Рузвельт не хоче одного емісійного банку.

З Вашингтону повідомляють, що през. Рузвельт не хоче, щоб в Злучених Державах був тільки один центральний емісійний банк.

ся без одної книжки і без одної ґазети (хіба польські 10-грошівки заповнюють ту прогалину і „вистарчають" нашим інтелігентам). До виїмків належать теж ті щасливці, які мають змогу від часу до часу (раз у рік чи на кілька літ) виїхати за кілька тижнів закордон, а на тисячі можна рахувати тих інтелігентів, які ніякої туги за закордоном не відчувають, ніякої потреби відчинити своє маленьке віконце у широкий світ, поширити трохи свої вузенькі погляди, безпосередньою зустрічю з Европою.

Живуть у нас люди самопас і вдоволені з цього. Плекають у своїх чотирьох стінах свої амбіції, які потім у дуже примітивній формі виявляють на офіціяльних зборах і засіданнях установ, накопичують у собі жовч до всього світа та займаються вуличними сплетнями. Найпримітивніші справи, які можна з найбільшою легкістю поладнати при особистій зустрічі на „невтральному", аполітичному, товариському ґрунті, ускладнюються, попадають у кліщі формалістики і місяцями залягають просто тому, що люди — не мають де і як стрінутися. Раз-у-раз можна стрінутись з такими зразками товариських форм, які належать до замерклих епох. Поруч із тим упадком товариської культури йде явище шаленого примітивізму в оцінці поодиноких людей і поодиноких подій. Разом із цим — віра лише у свою особу, яка стає центральною точкою всього світа: бо який інший, як не еґоцентричний світогляд може виробльоватись у людини, яка йде крізь життя самопас, яка не признає впливу на себе свого товариського оточення, не признає взагалі ніякого товариства...

Коли історики й політики нарікають на ті питомі риси української вдачі, які так зловісно затяжіли на всій рідній історії, — коли українські господарські діячі мають теж претенсії до української вдачі, що зупиняє розвиток української економічної сили — то слід теж боротися з тою рисою української вдачі — яскравої головно в нас, в Галичині, — якою є нехіть до тoвариського життя. Треба боротися за товариську культуру, підставу культури мистецької, громадської і політичної. Покликані для цього установи повинні придумати всі способи, щоби втягати людей до осередків товариського життя, а поодинокі громадяни повинні просто наломлюватися до участи в товариських сходинах, так довго, поки потреба товариських зустрічей не стане їх звичкою. Пропаґанда товариського життя і боротьба зі способом життя осторонь від товариства, це одно з чергових завдань акції оздоровлення українських суспільних відносин

Дивогляди й банкроцтво колективізації.

На цю тему подає в „Ґазеті Польскій" її московський кореспондент (Отмар) дуже цікаві подробиці. Отже довідуємося, що селянський саботаж проти колективізації совітська влада здушила вже тепер цілковито. Цьогорічний врожай буде відданий державі згідно з пляном майже без ніяких труднощів. Але чи після того закінчилася запекла боротьба села з містом?

БОЛЬШЕВИЦЬКІ УСТУПКИ.

Слід сумніватися. Коли большевики побачили, що самим терором не опанують села, пішли на уступки. Перемиря зі селянством заключено на таких умовинах: 1) дозволено на вільну торгівлю харчами, 2) допущено, щоби в межах колективів істнували індивідуальні, приватні, підручні господарства, яким вільно мати власний городець, одну корову, трохи скота та дробу.

Якщоб ті уступки втримались би надалі, то може якийсь час був би спокій. Але показується, що большевики ледви чи зможуть оставити їх без шкоди для самої ідеї колективізації. !

56 МІЛІОНІВ САМОСТІЙНИХ ГОСПОДАРСТВ.

Совітський уряд переводить тепер другу пятилітку, в якій передбачено, що до кінця 1937 р. не буде вже в Совітах ні одного приватного господарства. Все буде сколективізоване. Під теперішню пору, — після стримання розгону примусової колективізації, є в Совітах 60 відс. сколективізованих, та 40 відс. приватних, індивідуальних господарств. Тих 40 відс. впертих „єдіноличників", це виключно бідні селяни, які ніяк не хочуть йти в колективи. Влада не відважилася забрати їм насильно землю, бо боїться наново розбурхати село. Це вже не „куркулі", цебто багаті селяни, яких при відповідній пропаґанді можна було „розкуркулити", — це біднота; а тої бідноти є около 56 міліонів голов! Ця величезна маса селян-приватників несе на собі величезні податкові тягарі, але проте не дається зломити. „Єдіноличників" („одно ліцо"-одна особа, — так названо окремих господарів приватників — прим. Ред.) оподатковано пересічно на 50 відс. вище, як колективи; вони не користають з державної допомоги, не дістають рільничих машин, штучних погноїв, насіння, ні кредиту. Навпаки, — влада їх переслідує на кожному кроці, намагаючись примусити їх до вступу у колективи. А проте, ті „єдіноличники" живуть назагал краще, як члени колективів і саме ця обставина є наглядним доказом проти колективізації. Тому влада скорше чи пізніше мусить взятися дальше за нищення „єдіноличників", якщо не схоче допустити, щоб істнуючі колективи розвалювалися, так, як це почало діятися кілька років тому. Тодішні колективи мали дуже строгий соціялістичний лад і були наділі кольоніями невільників, що все запрацьоване мусіли віддавати державі. Ясно, що в таких умовинах нікому не хотілося совісно працювати і большевики, щоби ратувати ідею колективізації, мусіли піти на уступки. Тоді саме повстали вищезгадані індивідуальні господарства членів колективів. Колективники мали нарешті щось свого і процес розпаду колективів тоді стримано. З другого боку, таке істнування приватних господарств в межах колективів має безперечно шкідливий вплив на саму большевицьку ідею колективізації, через те, що приватні господарства кращі, чистіші, культурніші і багатші. Зайво пояснювати, що така практика є просто глумом над ідеєю колективізації і тій ідеї поважно шкодить. Тому слід рахуватися, що большевики й тут візьмуться за репресії.

САМОСТІЙНІ ГОСПОДАРІ-НУЖДАРІ — ЩЕ БАҐАТШІ ВІД СКОЛЕКТИВІЗОВАНИХ СЕЛЯН

Однак покищо колективів вони не рухають, а зате сильніше взялися до „єдіноличників". В останньому часі наложено на них одноразову грошеву данину, яка є двічі більша, як усі державні податки разом. При тій нагоді большевицька влада на місцях дістала довірочне доручення, щоби від тої данини звільняти тих селян, що виявлять схильність перейти в колектив. Чи ця данина заломить „єдіноличників" слід сумніватися. Їм живеться ще й нині куди краще, ніж колективникам. Такий „єдіноличник" зробився метким купцем, він не має над собою тяжкого апарату колективної управи, промишляє на власне ризико і вміє моментально пристосовуватися до всіх змін на „вільному" ринку. Крім цього заробляє дуже добре кіньми. Кожний майже „єдіноличник" має свого коня і наймається з ним до праці в промислі, при чому заробляє в день нераз до 100 рублів. Це тому, бо фабрика звичайно мусить виконати плян (себто віддати стільки а стільки фабрикату в означеному речинці), а трапляється, що забракне залізничих ваґонів для транспорту, або авта попсовані, (що є на денному порядку). Часто можна стрінути „єдіноличників" з кіньми при вирубці лісів, за що платять їм натурою (будівельним матеріялом).

Врешті ще одно, найбільш куріозне: „єдіноличник" працює зі своїм конем на приватних загородах колективників, беручи високі оплати натурою (пуд збіжжа за день), або приймаючи від колективника „відробок"! Совітська преса подає „таксу" такого відробку, а саме: колективник мусить відробити один день на полі „єдіноличника" за кожний віз звезений ним з поля колективника.

МИТАРСТВА СКОЛЕКТИВІЗОВАНИХ СЕЛЯН

Тому й не диво, що совітська преса б'є на тривогу. Виявляється, що під кінець 17-го року істнування Совітів і напередодні закінчення колективізації, на селі починають діятися несамо-

---

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 26. ЖОВТНЯ 1934.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 8

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

III. ПЕРШІ ВРАЖІННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЖИТТЯ. ІВАН БОРИСІКЕВИЧ, ЙОГО ВПЛИВ І ЗНАЧІННЯ.

В 60-их рр., до яких сягає моя память, було на Поділлі національне життя вже розбуджене. В домі мого батька були всі руські часописи, що виходили в Галичині, та всі видавництва, що появлялися від 48-ого р. Батько був членом усіх тодішніх організацій, збирав дуже запопадливо датки на всякі народні цілі, зокрема на львівський „Народній Дім", якого членом він був від початку, та на руські бурси; закладав у повіті школи, які тоді стояли під управою консисторії, та ширив просвіту у своїх громадах.

Для себе передплачував батько „Слово", „Страхопуда" з „Золотою Грамотою", „Неділю", видавану Маркилом Попелем, та взагалі всі руські часописи, які тоді виходили, без огляду на політичний напрям. Для громадян виписував популярні брошури, які вже тоді стали появлятись у Львові й Коломиї. Пригадую собі, що в половині 60-их р. у нас на селі книжка не була незвичайною появою. Сільська молодь рвалася за книжками, читала їх дуже радо, а й старі радо слухали, як хто їм читав.

Від 1861 р. почалися вибори до сойму. Їх пильнував батько дуже і не бувало ніколи, щоб котрий з виборців в обидвох громадах віддав голос не на руського кандидата. Мов крізь сон тямлю одні правибори до сойму в громаді Говилів Великий, які відбувалися у нас на попівстві, як усі громадяни під проводом батька віддавали голоси на виборців Гринька Бобяка і Якима Кибу, двох найчільніших господарів села, і лиш кількох латинників, намуштрованих латинським парохом з Хоросткова, голосувало на Якуба Бобовського, засцянкового шляхтича, який очевидно перепав.

Тямлю також акт вибору війта в громаді, що відбувся ще перед виданням громадського закону з 1866 р.

На нашім подвірю зібралася вся громада. На ґанок вийшов комісар, що приїхав із староства і запитав: „Кого хочете, щоб був війтом?" На це піднявся одноцушний оклик: Петро Свистун! Тоді комісар зняв з дотеперішнього війта, Василя Бабія, бляху, завішену на рамени на грудях і перевісив її на груди Петра Свистуна; цим актом був вибір довершений. Голосів ніхто не числив, отже це був плебісцит, що довершив вибору через аклямацію. Це могло діятися лиш перед виданням закону 1866 р., котрий ввів нову виборчу ординацію, що й досі задержалася.

Почавши від 40-их рр. XIX. стол. був великим приятелем нашої родини Іван Борисікевич і головно його впливам треба приписати, що в нашій родині запанував руський дух. Був він майже ровесником, а в кожнім разі товаришем зі шкіл і взагалі з молодих літ, мого батька і визначна роля, яку він у тих часах відограв у публичному житті, не могла лишитись без впливу на ідеольогію мого батька, а відтак і цілої нашої родини.

Іван Борисікевич уродився в селі Увислі гусятинського повіту, в найближчім сусідстві Говилова. В Увислі був його батько священиком і там придбав собі власну реальність, яка складалася з около 100 моргів землі та гарного двірка з городом і господарськими будинками. Як заможна людина міг він відступити від звичаю давати сина на богословіє і завдяки цьому пішов Іван Борисікевич на права. Була це в тих часах між русинами велика рідкість. Скінчив він права у Львові і саме коли був укінченим правником, припали часи Стадіона та рух 1848 р. Іван Борисікевич перебував тоді у Львові й взяв активну та горячу участь у тім русі, перебув бомбардування Львова в 1848 р., зазнавав напастей від польської гвардії та став відразу і ввесь час на руськім національнім становищі, не даючись заманити ані між полонізаторів, ані між сторонників „Руського Собору". Був він одним з головних основників „Головної Руської Ради" й ініціятором „Зїзду Руських

ної речі: Трапляються випадки, що „єдиноличник" часто арендує землю від колективів, або колективники арендують її від „єдиноличників"! Один одному помагає у найкращій злагоді.

Отже бачимо, що колективізація стала на ділі параваном для індивідуальної, приватної господарки. Большевики це бачать, але покищо не можуть рішуче протиділати, бо бояться нової катастрофи у сільсько-господарській продукції.

Наприкінці кореспондент стверджує, що большевики все більше починають розуміти слова Мірабо: **„Найбільшою пристрастю людини є пристрасть власности"**.

Наболілі питання української преси.

(Голос читача й співробітника українських часописів).

Найголовнішу ролю преси звичайно вбачають в тому, щоб вона своєчасно подавала читачеві інформації про світові події та належно їх освітлювала. І справді, часописи з великим тиражем не зупиняються перед витратами, щоб своєчасно — за допомогою модерних засобів пресової комунікації (телеграф, телефон, радіо) одержати інформації про світові події та негайно подати їх до відома своїх читачів. Розуміється, не можна вимагати цього від українських часописів (я маю на увазі тут українську пресу поза межами Сов. України), що в кращому випадку налічують декілька тисяч передплатників.

Отож, не претендуючи конкурувати щодо своєчасности та повноти інформацій про світові події з чужою пресою, українська преса має, на мою думку, свої надзвичайно важливі завдання, що їх не може виконати за неї чужа преса, а саме — освітлювати світові події з погляду інтересів української справи, інформувати своїх читачів про життя на всіх українських землях і кольоніях та бути виразником опінії українського громадянства.

Цим самим, гадаю, вирішується питання, чи можна ставити в обовязок кожного українця підтримувати свою пресу, хочаб вона й мала деякі хиби щодо своєчасности та повноти інформацій про світові події.

Беручи на увагу ті особливі завдання, що їх має здійснювати українська преса, можна ствердити, що назагал українська преса виконує їх совісно. Однак — ніде правди діти — й у нас уже можна зареєструвати т. зв. вуличну (продажну) пресу, що служить чужим інтересам, а також, т. зв. жовту пресу, що має на меті задоволювати насамперед низькі інтереси своїх читачів — любов до сензаційних та кримінальних справ.

Не треба забувати, що у виданні часописів беруть участь два контрагенти — редакція та адміністрація, яких інтереси не завше йдуть в парі: нерідко адміністрація дивиться на часопис, як на комерційне підприємство, а тому в погоні за передплатниками звертається іноди до таких засобів, що не мають нічого спільного з завданням часопису (напр. льотерія, асекурація і т. п.).

Не стану тут докладно зясовувати всі ті неморальні явища, що помалу — за прикладом чужої преси — просовуються й у нашу пресу; вкажу лише для прикладу на такі, як поміщування рецензій видавця чи редактора на власні видання, уживання недопускальної лайки поміж ворогуючими органами, передрук матеріялу з українського часопису не тільки без оплати авторського гонорару, але й без зазначення назви запозиченого органу і т. д.

Здається мені, що вже настав час, щоби скликати у Львові чи деінде зїзд українських журналістів для обговорення всіх наболілих питань української преси. Скликання такого зїзду диктують інтереси української преси, так само і професійні інтереси діячів української журналістики.

Слід памятати, що пресова справа, за висловом відомого англійського журналіста В. Стіда, „має діло з людською душею і торгує людськими цінностями". Чи не є повинністю українського громадянства й насамперед українських журналістів подбати про те, щоб українська преса могла якнайповніше здійснювати своє велике призначення? **Ст. Сірополко.**

Обовязком кожного читача „Діла"

в місяці жовтні не тільки вирівняти залеглости за „Діло", але й приєднати нашому органові хоч одного нового передплатника.

Обезпечення в нас і в інших народів.

(З нагоди пресової конференції в „Карпатії".)

ЗРІСТ ФОНДІВ.

Ще кращий розвиток унаглядняє зріст фондів. Фонди Товариства складаються з фонду основного й резерв.

Фонд основний рівний зол. 220.000 і він є від р. 1927 незмінений. Резерви Товариства, які складаються з премійних резерв, фонду резервового, фонду на амортизацію вартости нерухомостей вальоризаційного фонду зростають постійно з кожним роком, а саме:

З днем 31. XII 1928 всі ці резервові фонди не вчисляючи основного рівні зол. 40.506.86

з днем 31. XII. 1929 всі ці резер. фонди рівні	71.715·49	зол.
" " " 1930 " " " " "	130.559·91	"
" " " 1931 " " " " "	249.519·64	"
" " " 1932 " " " " "	365.992·66	"
" " " 1933 " " " " "	410·311·99	"

З днем 31. грудня 1928 всі фонди Товариства дійшли до 260.506.86 зол., з днем 31.XII. 1933 до 630.311.99 зол., отже за пять літ зросли на 369.805.13 зол.

В тому самому часі виплачено обезпеченим разом зол. 138.416.95.

За девять місяців цього року виплачено вже обезпеченим зол. 36.934, а на днях прийде ще до виплати зол. 27.293 зол.

Стан позичок признаних членам в дні 2. XII. 1933 р. дійшов до зол. 51.177.72, а в цьому році признали вже позичок на суму зол. 15.039.

Фонди „Карпатії" з кінцем цього року осягнуть суму близько три четверти міліона золотих. Це вже поважний вклад у нашу національну господарку.

ПОРІВНАННЯ З ЧУЖИНЦЯМИ.

А проте в порівнанні з життєвими обезпеченнями чужих народів — ми стоїмо далеко-далеко на сірому кінці. Які цьому причини? Перша причина в тому, що наше громадянство не доцінює ваги обезпечення на життя. Навіть найбільш освічені одиниці вважають життєве обезпечення за марно викинений гріш, за люксус. Тоді, коли американці, англійці, або німці вважають життєве обезпечення за найкращу форму ощадности, найважніший засіб забезпечення себе і своєї рідні, за найважнішу ділянку суспільної економії, зваживши, що в них одиниця й нарід під економічним оглядом стоять на недосяжній для нас висоті — то тим більшу ролю відграє обезпечення життя для нас і нашого народу. Не є ніяким оправданням, що ми бідні, — саме ця обставина повинна бути сильнішим товчком до поширення ідеї обезпечення. З другого боку богатші одиниці в нас уважають, що їм не треба обезпечення саме тому, що вони заможніші.

Бельгійський король дещо заможніший як наші громадяни, а вважав за вказане обезпечитися в користь своєї родини на шість міліонів швайц. франків.

Ця нехіть до обезпечення в нашому громадянстві є майже така сама, як у польськім. Лише жиди користають найбільше з життєвого обезпечення.

НЕОХОТА І ЧУЖА КОНКУРЕНЦІЯ.

Але крім цієї неохоти до обезпечення взагалі, на яку хоріє наше громадянство, є ще важніший момент, який гальмує розвиток нашого Товариства, а ним є тенденція обезпечатися в чужих Товариствах, а не в „Карпатії".

Фактом є, що багато наших громадян є обезпечених в чужих товариствах і то не лише з того часу, коли „Карпатія" не проявляла ще діяльности, але діється ще й тепер, коли „Карпатія" працює повною силою пари.

Причину цього явища слід приписати тій атмосфері, яку стараються витворити довкола „Карпатії" агенти деяких чужих установ пере-

Учених" у Львові, делегатом на славянський зїзд у Празі разом з Гинилевичем та Олексієм Заклинським, членом усіх депутацій, що їздили від „Головної Р. Ради" до Відня, вкінці депутатом до конститууючої Держ. Ради в 1848 р. у Відні, яка відтак була перенесена до Кромерижа; опісля, по 1861 р., був послом до краєвого сойму з курії сільських громад гусятинського повіту. Між тодішніми руськими був він, здається, одинокий юрист, людина жива, що орієнтувався добре в ситуації, тож віддавав справі великі прислуги, при чім також усюди, де було треба, причинявся і грішми. Стадіон хотів його заманити до державної служби, де ждала його безперечно скора і висока карієра. Та хоч у політиці йшли тоді русини разом з урядом, не хотів бути залежний і не приймив державної посади, а лишився до смерти вільною людиною. Він сидів на батьківськім ґрунті в Увислі і там господарив. Не женився, мав особисті потреби невеликі, зате працював усюди, де того вимагала народна справа. В 60. рр. виринули ріжниці між ним і тодішніми святоюрськими провідниками, тоді то він усунувся від політичного життя. Борисікевич був з одного боку рішучий противник поляків, одначе з другого боку також не менш завзятий противник москвофільства. Він був уже в 1848 р. свідомим українцем, він видав тоді своїм накладом „Марусю" Основяненка з передмовою в українськім дусі й на тім самім становищі стояв на „Зїзді Руських Учених". Він не міг очевидно погодитися з еволюцією, яка зайшла в 1866 р., коли орган святоюрців „Слово" оголосив програму: „один народ" (один народ) і з тими політиками не міг дальше йти. Тому не хотів більш кандидувати до сойму і державсь від політики оподалік. У 80-их рр. почала керма політики переходити в руки народовців. У 1884 р. стало виходити „Діло", в 1883 р. увійшли вперше до сойму у значнішім числі народовці. Цей рух повитав Борисікевич з великою радістю. Він був тоді уже за старий, щоб взяти в нім активну участь. З кінцем 80-их рр. почав занепадати на здоровлі, стратив зір, умові сили почали також слабнути, вкінці з початком 90-их рр. продав реальність в Увислі й переїхав до Відня. Там постиг його швидкий трагічний кінець. Безпомічного, слабовитого старця постигла нагла смерть на вулиці, серед ночі. Мусів, здається, впасти жертвою грабежі, бо при ньому ні ніяких грошей не найшли, ані не показалося ніякого маєтку, який повинен був лишитися з продажі реальности. Так скінчив той на ті часи серед нашої суспільности дуже визначний громадянин. Та вплив Івана Борисікевича на національний настрій у нашій родині лишився і був очевидний. Перенісся він також і на мене.

(Далі буде.)

Чи Ви вже зложили книжки або даток на купно доброї книжки для наших братів на заході?

важно української народности, що хотять вщіпити в наших громадян переконання, що „Карпатія" фінансово слаба установа і не зможе виконати своїх зобовязань. Ці агенти вказують на міліонові суми, якими оперують їхні товариства та протиставлять їм фонди „Карпатії".

Цей аргумент може переконати тільки неознайомлених із технікою обезпечень.

Діяльність Товариств обезпечень є подрібно унормована законом і приписами Міністерства Скарбу, підлягає безпосередній і дуже суворій контролі Міністерства Скарбу Державного Уряду Контролі Обезпечень. Ці правні приписи є для кожного обезпеченевого великого і малого Товариства однакові. За кожне обезпечення мусить Товариство зложити приписану резерву премій, — отже ніодно товариство не може мати менших резерв як є унормовані законом.

Та не лише резерви премій є подрібно унормовані, але так само є нормовані приписами видатки адміністраційні й аквізиційні. Вони не можуть перевищити означеного відсотку премійних впливів, або обезпеченевого капіталу. Правда, є товариства, що мають міліонові резерви, але ці резерви мусять покривати ще вищі зобовязання дотичного товариства і відношення резерв до зобовязань у цьому великому товаристві є теке саме, як у малого товариства, що має малі резерви, але й малі зобовязання.

(Далі буде.)

Совітський амбасадор поїхав

до Европи.

НЮ ЙОРК, 5-го жовтня. (Вл. кор.). Совітський амбасадор Олександер Трояновський виїхав учора з Ню Йорку до Радянщини, щоб порозумітись зі своїм урядом про дальші переговори з Америкою в справі наладнання фінансових відносин між обома державами. Після признання Совітів Америкою виринули такі трудноші в полагодженні давніх довгів, що їх затягнули давніші російські уряди в Америці, що ніяк не можна було дійти до якогось порозуміння. Кілька разів переговори розбивались, аж остаточно совітський уряд побачив, що на підставі дотеперішніх пропозицій Америка не зможе дійти до порозуміння. Кажуть, що російський уряд пішов би на певні уступки супроти Америки, але боїться, що інші держави негайно використалиб ці уступки і зажадалиб для себе полекш та привілеїв. Щоб знайти якусь формулку для виходу з важкого положення, рішився Трояновський представити всі труднощі Москві, бо совітський комісар закордонних справ, Максим Літвінов, не має часу вглянути в справу. Надіються, що Трояновський вернеться до Америки за 6 тижнів.

Одночасно, як повідомляють телеграми, американський амбасадор Булліт їде до Америки, але через Сибір і Японію, а не через Европу.

Українська секція на жін. виставі.

НЮ ЙОРК, 8-го жовтня. (Вл. кор.). На виставі американського жіноцтва, що відбувалася минулого тижня в готелі Астор при Бродвею й 42 вулиці в Ню Йорку, була також уладжена українська секція заходом Союзу Українок Америки. Український відділ мав багато виробів домашнього промислу, головно вишивок і був приміщений в дуже догідному місці. Вистава мала бизнесовий характер, тобто розголошення ріжних виробів, головно уживаних жінками. Це помагало й українській секції, бо продавала досить зі свого краму. Очевидно, що разом з тим ішла і пропагандивна праця серед відвідувачів, при чому дівчата, зодягнені в народні строї, дуже добре гармонізували з цілістю українського відділу. Тому, що Союз Українок дістав запрошення на виставу досить пізно, не було часу видати відповідну брошурку про український домашній промисел. Отже для пропаганди треба було вживати інших брошурок та летючок.

Великий буджет міста Нюйорку.

НЮ ЙОРК, 3-го жовтня. (Вл. кор.) Сьогодні оголосили прелімінар буджету міста Ню Йорк на наступний рік. Видатки передбачені на 550,960.853 дол. Є це перший буджет мейора Ля Ґардії, який кандидував під гаслом ощадности. Одначе показується, що він передбачує зменшення видатків лиш на 85.000 дол. Зате він каже, що поробив зміни у видатках поодиноких департаментів і призначив більше гроша на конечніші видатки. Зайшла теж важна зміна в справі прийняття буджету. Над тим радять постепенно аж 4 ріжні комісії, поки вкінці він не прийде під наради лавників. Рада лавників може зменшити позиції в буджеті, а не може їх підвищити. Ощадність 85.000 дол. вийшла з того, що скасували багато посад як зовсім непотрібних.

НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ
сплати своїх зобовязань супроти „Діла" на пізніше, тільки вирівняйте негайно ваш довг і ширіть „Діло" в крузі своїх знайомих!

Японська армія домагається

державного соціялізму.

НЮ ЙОРК, 3-го жовтня. (Вл. кор.) „Геральд Трибюн" повідомляє з Токіо, що там появилася брошура, видана військовими колами, з домаганням ввести в Японії державний соціялізм з метою скріплення цілого народу, щоб зробити його готовим на всякі випадки. Йде про те, щоб перевести господарські реформи для заспокоєння незадоволених. Брошура викликала велику сензацію, бо в Японії істнує цісарський декрет ще з 1867. р., що армія не сміє вмішуватися в політику.

Минуле д-ра Павелича.

Павелич є провідником хорватської революційної організації „Усташа". З професії є адвокатом. Перед проголошенням диктатури в Югославії в дні 6. січня 1929. р. був Павелич провідником хорватської націоналістичної партії у скупщтині. Члени партії ненавиділи сербів і Білгороду і звідси їхні симпатії до македонців та діяльности В. М. Р. О. Тому, коли в 1928. р. в Скоплі відбувався великий політичний процес проти македонських студентів д-р Анте Павелич був головним оборонцем підсудних. Його співробітником став Ґустав Перчец. По проголошенні диктатури в Югославії оба втікли за кордон, де зорґанізували революційну орґанізацію до боротьби за незалежну Хорватію. Першою жертвою цієї терористичної орґанізації, як запевняє югославянська поліція, став директор загребського часопису „Новости" Тоні Шлеґель. У квітні 1929. р. приїхали до Софії на переговори з македонським народнім комітетом. Македонці привитали їх з ентузіязмом. Крім того Павелич є провідником леґальної всехорватської орґанізації „Домобран", яка минулого року надіслала до Ліґи Націй петицію з підписами 350.000 хорватів-еміґрантів з Америки, Франції та Бельгії. У меморіялі домагаються хорвати незалежної хорватської держави. На еміґрації хорвати видавали часопис „Усташа"; В. М. Р. О. часопис „Воля або смерть". Хорвати в Югославії відкидають революційні методи боротьби і впливи групи Павелича невеликі.

Закупно грамоти на позичку Рідній Школі по 25 зол. це так, як вкладка в банку. Ви вже закупили?

Вистава Укр. Т-ва Прихильників Мистецтва.

Вистава українського пластичного мистецтва влаштована Музеєм Наук. Т-ва ім. Шевченка і Українським Т-вом Прихильників Мистецтва зібрала чимало праць мистців зі школи О. Новаківського і різьби п. Павлося. Може слід було робити дбайливіший вибір між працями, що влекшило би оцінку творів і не давало деяким мистцям змоги показувати свої слабші твори поруч добрих.

Хоч образи були розміщені з великим смаком і гарно, але такий їх розподіл стояв на перепоні, щоб витворити собі погляд про характер творів, бо полотна ріжних мистців висіли одно поруч одного, а образи одного автора були розсіяні по ріжних стінах. Всеж признати треба, що вистава робить добре враження, дарма, що цим разом маємо тут праці ріжної вартости і мистці не завсіди доходять до сподіваної висоти.

Образ п. О. Новаківського, провідника малярської школи, звертає на себе увагу глядача. П. Новаківський має свій стиль, з яким можна погоджуватись або ні, але який свідчить про його визначну і дуже самостійну, наскрізь малярську індивідуальність. Кольор і пластика це ті прикмети, якими образи п. Новаківського завсіди відзначалися і які ставлять їх у ряді найбільших архитворів сучасного малярства. Крім цього п. Новаківський цінить передовсім характеристику осіб, які малює і підкреслює дуже сміливо те, що на його увагу заслуговує. Не самі риси обличчя, але характер цілости, вислів і будова займають головно мистця і ціла особа від голови до рук є наче історія портретованої людини, звязана з її життєписом і заняттям. Це замилування до барви і характеру подивляємо в останньому портреті д-ра Д. Л.

Крім цього треба привитати з найбільшою радістю талант п. А. Павлося, що виставив три головні і дві групи. Групи запряжених коней — знаменитi і суцільно скомпоновані, мають рух, живучість і справді є монументальним твором. Постать їздця верхом є у своєму стилі, упрощена повна виразу, знаменита в рисунку і пропорції. Тої і дише незвичайно суґестивним розмахом. Тоє розгін коня найшов свій вислів у лінії двох предметів: людського і кінського, у похилених і злитих водно двох тілах. Талант п. Павлося заслуговує на найвище признання.

Серед малярських творів переважають краєвиди і вони становлять найкращу частину виставки. Є багато портретів і квітів, в яких дуже сильно чути стиль мистця Новаківського.

Вид з вікна п. Анастазієвського і краєвид належать до найудатніших творів. Портрети п. Буцманюка — дуже цікаві своїм харак

Великі склади вибух. матеріялів.

ВІДЕНЬ, 24. 10. ПАТ. У Пенінґдорф поліція викрила у трьох братів Кавфманів великі склади вибухових матеріялів, зброї, муніції, ручних гранатів і т. д. Двох братів втекло до Німеччини; третього залізничного урядовця арештувала поліція. За переховування вибухових матеріялів грозить йому кара смерти. Всі три брати були загорілими націонал-соціялістами.

Мін. Тітулеску їде до Туреччини.

БУКАРЕШТ, ПАТ. Аґенція Радор повідомляє: Міністр закордонних справ Тітулеску їде 25. жовтня ц. р. до Анкари, де візьме участь у національнім святі Туреччини. 30. жовтня ц. р. буде на нарадах балканської антанти

—o—

Буджетовий недобір.

ВАРШАВА, 24. 10. ПАТ. Буджет на 1935-36 р. вже зладжений: його предложать соймові та сенатові. Видатки означено квотою 2.135 міліонів, доходи 1.987 міліонів. Недобір буджету сягає 145 міліонів зол. Його покриють скарбовими резервами

терок; крім цього гідні уваги студії рук цього маляра. П. Ґебусівна виставила чотири акварелі, з яких найкраща „Зима“ відзначається милою гармонією кольорів і композиції. Ілюстрації до „Гамлета“ не приносять багато нового для наглядного зрозуміння цієї драми, — постать Офелії зовсім невдатна.

Краєвиди, дереворити — середньої міри.

П. Гаврилюк є під впливом французької школи, але у свому автопортреті шукає власних форм і досить сміливо трактує будову тіла. Ярмарок у Сокалі з. Іванюка це зовсім добрий образ, дуже барвистий; добрі теж його барвисті соловини і каплична над Бугом. Про квіти цього сказати не можна: вони трохи штивні і замало цікаві в колірах.

Композиції п. Лошева не дуже виправлені: трохи барв свого мистця, трохи власного стилю, але ще невиробленого. Непоганий портрет з особою мистця Струхманчука.

Дуже багато є праць п. Луцика, що відзначаються живими колірами. Тільки деякі з тих дуже ріжних краєвидів дають поняття про його талант, інші — невибагливі в кольорах.

Акварелі і квіти п. Манастирської досить мялі.

Портрети п. Малюци — ріжної вартости; деякі зовсім добрі, як теж краєвиди з досить буйним кольоритом.

З образів панни Нижник — хлопець з бегемо заслуговує на увагу з огляду на композицію, але не є вільний від рисункових помилок.

Автопортрет п. Обаля — це найкращий його твір; студія голови робить враження чогось недокінченого; квіти скорше без кольору.

Талант п. Перфецького повинен би головно розвиватися у напрямку ілюстрації à la Дляк, де є багато елеґантности і привабн. Його символіка й історичні образи терплять від недостачі суцільности.

П. Ольга Плешканівна дала кілька добрих портретів і студіїв і кілька дуже вдачних краєвидів. Пані Рубісова виставила зовсім удатні дереворити і гваш. Краєвиди п. Рудакевичівної — мало самостійні; видко в них вплив кольориту Новаківського; дуже милий є її автопортрет.

Студія голови п. Смольського заслуговує на увагу з огляду на кольорит і рисунок; краєвиди не виходять поза звичайну міру. П. Чорній, відомий своїми знаменитими карикатурами, виставив більший образ „Ловець“, де є багато малярських прикмет, багато пластики і зрозуміння для повітря; проєкти плякатів варті уваги. Гуцул менше вдатний, з огляду на деяку штивність і не дуже гармонійний кольорит.

Д-р Вацлав Морачевський.

КОЖНА УКРАЇНСЬКА УСТАНОВА:
читальня, кооператива, кружок „Р. Ш.“, Сокіл чи Луг — повинна зaабонувати для своїх членів „Діло“. Видаток, зложений на передплату „Діла“, оплатиться кожному товариству сторицею.

З Музею Визвольної Боротьби України у Празі.

КОЛЕКЦІЯ ВІДЗНАК.

Музейна колекція відзнак поповнилася в останніх часах новими експонатами. В ній найбільше відзнак металевих, є також емалієві й інші. Відзнаки з памятками українського війська, наших академічних, спортових та інш. організацій, ріжних українських свят та участи українців у міжнародніх конґресах і зїздах. Частина відзнак інстальована на щитках і приступна для огляду відвідувачів Музею. Серед цих вивішених бачимо ріжні військові відзнаки, герби (з тризубом, левом та Арх. Михаїлом), відзнаки „Сокола“, „Січі“ і II участи в празькій та віденській Олімпіяді, ЦЕСУС-а, Каменярів та ін. академічних корпорацій, Української Громади в ЧСР, Свята Українських Стрільців у Ліберці 1929 р., І. Конґресу Українських Інжинірів у Львові 1929 р., відзнака Українського Пласту, участь українців у співочому фестівалі й багато інших. З новіших на собливу увагу заслуговує збірка дир. В. Дорошенка, в якій є відзнаки Українських Січових Стрільців з 1914 р., відзнака ювилейного Шевченківського Здвигу у Львові тогож року, памятка з відкриття памятника І. Котляревському в Полтаві 1903 р., металева відзнака з написом „Андреєві Шептицькому — Україна“ з погруддям Митрополита, відзнака львівських українських гімназистів та інш.

ДАР ВОЛОДИМИРА ДОРОШЕНКА.

Музей Визвольної Боротьби України дістав зі Львова від знаного українського бібліографа дир. В. Дорошенка посилку дуже цінних архівних і музейних річей. Крім великої збірки часописів, що містить і перші на Наддніпрянщині періодичні видання українською мовою, як „Хлібороб“, видання УСДРП, УСРП, УСД Спілки, багато українських періодиків з рр. 1917—1920, є ріжні офіціяльні видання українського уряду, видання РУП-у, такі рідкі тут публікації, як рос. правила для переведення трусів та арештів у Львові 1915 р., секретний донос полтавського губернатора Баговута, „Наша Політика“ М. Грушевського з графічними прикрасами, зробленими В. Кричевським на мотив гуцульського орнаменту і т. д. Передані матеріяли містять багато ріжних друків, зокрема відозв і проклямацій з українського руху, починаючи з 1896 р., що їх видавали ріжні організації й особи в Галичині, на Наддніпрянщині, в Женеві й інших місцях. Між друками є оголошення австро-угорського командування на Україні з 1918 р., оповіщення Союзу Визволення України, великий плякат роботи М. Івасюка з ювилейного Шевченківського Здвигу українських Соколів, Січей і спортовців у Львові 1914 р. Окремо принято від дир. В. Дорошенка 16 металевих українських відзнак, з яких найстарша датована 1903 р.

НОВЕ ЧИСЛО „ВІСТЕЙ“ МУЗЕЮ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ.

Вийшло нове (ч. 6) число „Вістей“ Музею ВБУ. Як і обидва попередні випуски і це число містить список жертводавців та їх жертви на Український Дім для Музею у Празі. Список зложений про кожну країну окремо. В ньому фіґурує ціла Україна поза совітською окупацією. З цього видно, що справа Музею Визвольної Боротьби і справа Українського Дому для нього є справою світового українства. Всі українці, де вони не жилиб, до яких би партій та організацій не належали, всі звідусіль відзиваються на заклики Музею і складають свої жертви на будівлю свого Українського Дому у Празі.

З Галичини у цьому списку зазначено всього 27 жертв. (Уже по закінченні друку надійшло повідомлення ще про 18 жертв з Галичини, що таким чином випадково не увійшли в список жертводавців у цьому числі „Вістей“). Разом з Галичини за цей період (від 15. квітня до 18. вересня ц. р.) відгукнулося 8 (вісім) установ та організацій, решта окремі особи. Ці числа, на жаль, не представляють у належному світлі жертвенности нашого галицького громадянства. Коли взяти загальну кількість українців у Галичині і число наших організацій тут, то мусимо признати, що від нас вислано ще непомірно мало жертв. Це треба ствердити з тим більшим жалем, що Музей ВБУ вже повні два роки збирає жертви — отже було досить часу для всіх нас післати свою цеглинку на Український Дім...

В наступному році (1935) буде десятиліття Музею Визвольної Боротьби і треба, щоб цей ювилей Музей відсвяткував у власному музейному домі, здвигненому для нього жертвенними зусиллями всього українського громадянства. Треба, щоб усі наші організації й установи, не відкладаючи справи, вписалися в Добродії Музею (жертва від 25 дол.) або в Фундатори Українського Дому (жертва від 10 дол.), а всі наші свідомі патріотичні громадяни надіслали свої жертви. Нехай кожний дасть, скільки може, але нехай дадуть усі! По цеглині, по дві, три, й по більше — хто скільки може, але всі...

Жертви посилати на адресу директора Музею проф. Д. Антоновича: **Prof. D. Antonowyc, Praha-Nusle, 245. Cechoslovakia,** або через Земельний Банк Гіпотечний у Львові на почтову складанку ПКО 500170 з допискою МУД (Музей, Український Дім).

III. ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНА ФОТОҐРАФІЧНА ВИСТАВА У ВІДНІ.

На зазив Союзу австрійських аматорських товариств прийшли на III. Міжнародню Фотоґрафічну Виставу у Відні численні світлини з краю і з заграниці. Союз цей обіймає 46 фотографічних аматорських товариств в краю, а в самому Відні 21.

Виставовий Комітет зумів зібрати велику скількість мистецьких образів з ріжних сторін світа і тим способом дав змогу порівняти чужі мистецькі світлини з працями власних мистців-фотографів, які — треба признати — займають одно з перших місць на віденській виставі.

На виставу прислало 600 авторів 3854 своїх праць, одначе з цього приняли всього 27 прц. надісланих образів. Приняті образи поділено на дві ґрупи: 1) Образи мистецької вартости — 820 світлин, та 2) Фотоґрафія батьківщини (Гаймат фотографі) — 180 образів. Ця остання ґрупа має за завдання — як у катальозі зазначено — дати пізнати австрійську батьківщину теж при помочі світлини і таким робом поставити фотоґрафію у перші ряди тих сил, що помагають рідному краєві.

В катальозі читаємо імена 472 авторів, що репрезентують 24 держави. Принятих образів 1000. Щодо числа праць стоїть на першому місці Австрія, далі Мадярщина, Чехословаччина, Америка, Італія та Анґлія. Виставлені образи виконані в 9 родах фотографічної техніки. Найбільше з них це броми, числом 569, далі йдуть: хльоро-бром — 126, передрук — 68, бром-олій — 22. Техніки, як ґума, піґмент, олій заступлені кількома образами. Оціночні судді признали такі нагороди: 2 золоті плякети Союзу дістали: Вадаш Ерне, Будапешт, Місон Леонард, із Джілі (Бельґія), а золоту медалю Краєвий Союз Мадярських фотоґрафів-аматорів. Дальше йдуть: 7 срібних відзначень, 9 бронзових, 32 почесних дипльомів, кілька цінних нагород від фотоґрафічних фірм та виріжнення образів.

Катальоґ старанно виданий та прикрашений 23 репродукціями, що дають нам деяке поняття про високий мистецький рівень вистави. — З репродукованих річей слід згадати: 1) „Актову студію“, проф. Р. Копліца, Австрія, 2) „Нужденний запряг“, Л. Місон, Бельґія, 3) „Гордощі отари“, Й. Гельцель, Мадярщина, 4) „Самотність“ Дель Повті, Еспанія, 5) „Мати і дитина“, Поппер, Чехословаччина, 6) „Сильветка“, Ґ. М. Рекс, Злуч. Держави.

На виставу приняли теж образи одинокого українця, Романа Совяковського члена УФОТО у Львові. Образи ці такі: 1) „Материнство“ і „Поворот з поля“. В катальозі поміщений наш автор в рубриці „Польща“. Образ „Материнство“ був виріжнений та на бажання Союзу переданий до „Фотоґрафічного Музею“ у Відні.

Р. С.

—o—

Новий лет до стратосфери.

НЮ ЙОРК, 24. 10. ПАТ. Стратосферичним бальоном „Вознесення“ вилетів учора з летовища у Дітройті проф. Пікар з дружиною в год. 11.58 до стратосфери. В год. 4.18 був на висоті 12.000 м. над містом Нордвок у стейті Огайо. Пані Пікар повідомила радіотелеграмою, що лет відбувається у сприятливих умовинах. Осягнувши висоту 16.000 м. проф. Пікар осів з бальоном у Кадіс стейту Огайо. Прилади не ушкоджені. Пікар і його дружина почуваються дуже добре.

Бурхливе життя вбивника короля.

Убивник короля Олександра є болгарським македонцем і називається Влада Георгієв Черноземський. Уродився 1897. р. у селі Патрик в околиці македонського міста Стип у Югославії. До Болгарії прибув 1913. р., де згодом вступив до внутрішньої македонської революційної організації В. М. Р. О. Незабаром вирвнув в організації на поверхню і йому доручували провід найважливіших місії. На приказ В. М. Р. О. Черноземський убив у 1924 р. Діма Галжідімова, посла до парляменту в Софії, який був провідником македонських комуністів, 6 літ пізніше Наума Томалевського, провідника македонців групи Протогерева. Суд засудив його на досмертну вязницю. Але вже в січні 1932 р. внаслідок амнестії виходить із вязниці і того року виїзджає з Болгарії. Болгарська поліція запевняє, що Чорноземський опинився в таборі хорватських революціонерів „Усташа" (повстанець), де був інструктором терористів. Убивник залишив у Софії дружину. Від 15. червня 1932 р. дружина не дістала від свого чоловіка ні одної звістки та важкою працею заробляла на прожиток, постійно виглядаючи на поворот чоловіка. Довідавшись про смерть свого чоловіка, гірко заплакала. Висловлювалась про нього з найбільшою пошаною.

Старенький батько вбивника проживає в селі Каменіца в південній Болгарії, куди втік підчас сербсько-болгарської війни в 1913. р. зі села Патрик, яке згоріло. На вістку про смерть сина, старенький батько заридав.

—o—

Новий атентат на амбасадора.

ГАВАНА, 24. 10. ПАТ. На амбасадора Злучених Держав Касера виконали пятий з черги атентат в останніх чотирьох місяцях. І тепер атентат не вдався. Поліція арештувала пять осіб.

Прем. Думерґ розвяже парлямент.

ПАРИЖ, 24. 10. ПАТ. Вчора рада міністрів рішила скликати парлямент на 6. листопада ц. р. Президент республики і трьох міністрів склали звіт зі своєї подорожі до Югославії на похорон короля. Міністр справедливости заявив, що зладить законопроект з гострішими карами на чужинців, які обходять закон про виселення їх з Франції. Покищо рада міністрів не поладнала ще законопроєкту нової конституції.

—o—

Кара за протинімецьку демонстрацію.

БЕРЛІН, 24. 10. ПАТ. Із Кембріджу повідомляють: Суд засудив 6 мужчин і одну жінку на 6 місяців вязниці та грошеву кару за участь у демонстрації проти керманича закордонної пропаганди німецької нац.-соціялістичної партії д-ра Ганфштенґеля, який у червні п. р. відвідав гарвардський університет.

—o—

Болгарію запросять на конференцію балканських держав.

СОФІЯ, 24. 10. ПАТ. Турецький міністр закордонних справ Руждібей в переїзді через Софію з Білгороду сказав, що Болгарію запросять на найближчу конференцію балканських держав.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Військові маневри румунської армії закінчилися дефілядою перед королем Карлом в Альба Юлія.

— У По військовий літак упав на електричні проводи і згорів. Летун і обсерватор згинули.

— Мадярський парлямент уладив прем. Ґембешові велику овацію.

— Новий португальський уряд склав присягу президентові Кармоні.

— При доповняючих виборах у Норд Ламбет до палати громад кандидат Лейбур Парті Штраус здобув 11.248 голосів, кандидат лібералів 4.969 голосів, а кандидат національної партії праці 2.927.

— Німецьке Інформаційне Бюро офіційно заперечує вістки французької преси, наче би прем. Ґерінґ пропонував Югославії південну частину Австрії.

— Французький амбасадор у Берліні Понсет склав візиту канцлерові Гітлерові і подякував за вислови співчуття.

Італійський король у подорожі.

ПОРТ САІД, 24. 10. ПАТ. Приїхав тут італійський король Віктор Емануель, який відвідує італійські кольонії в Африці.

Страйк студентів у Мексику.

МЕКСИК, 25. 10. ПАТ. На вічу студенти рішили далі страйкувати тому, що уряд скасував свободу навчання та переводить у школі соціялістичні експерименти. Студенти хемії рішучо запротестували наче би вони виробляли бомби.

—o—

Бійка на мячевих змаганнях.

СОФІЯ, 24. X. ПАТ. У містечку Севлєво, підчас мячевих змагань дійшло на гриші до кріавої бійки. Коли суддя подиктував карний мет дійшло до бійки між грачами. На грище вдерлася публика і прилучилася до бійки. Коли поліція зліквідувала бійку, на грищі залишилося кілька тяжко ранених, між ними суддя. Крім того кілька осіб легко ранених.

—o—

Арештували міністра у звязку з атентатом.

БІЛГОРОД, 24. 10. ПАТ. Преса повідомляє, що в Парижі поліція арештувала колишнього міністра Прибіцевича з приводу атентату у Марсель. Прибіцевич був кількома наворотами міністром справедливости. В 1930. р. виїхав з Югославії і став агітувати проти теперішнього режіму в Югославії.

Новий осередок повстанців в Еспанії.

Трупи на вулицях міста.

МАДРИД, 24. 10. ПАТ. На основі рішення військової влади в Овієдо вуличний рух дозволений до 10-ої год. вечором. Тепер осередком революції є Міярес, де повстанці заснували фабрику бомб. Внаслідок бомбардування м. Овієда та околиць ще дотепер у багатьох місцевостях не поховані трупи. Масові арештування переводять далі.

Літвінов у Ковні.

РИҐА, ПАТ. У Ковні кружляють поголоски, що в листопаді приїде з візитою ком. Літвінов. Здогадуються, що Літвінов опиниться у Ковні у переїзді до Женеви на надзвичайне засідання Ліґи Націй.

З ВИБОРЧОГО РУХУ.

КОМАРНО.

Дня 8. жовтня ц. р. відбулися такі самі збори в Комарні. Збори отворив і проводив ними д-р Ол. Пеленський, голова Повітового Народного Комітету, реферував пос. Гринь Тершаковець. На зборах були заступлені всі громади судового комарнянського повіту, який поділено на райони на основі волостей.

МОСТИСЬКА.

Дня 3. жовтня ц. р. відбулася передвиборча довірочна нарада в Мостиськах в салі Народнього Дому. Збори отворив і проводив ними о. дек. Андрій Пшеюрський, голова Повітового Народнього Комітету, реферував пос. Гринь Тершаковець. На зборах явилося велике число делегатів, які виказали поважне зацікавлення виборами. На зборах вийшло на яву, що комендант поліції грозив декому „Березою". Тому пос. Тершаковець інтервенював у місцевого старости та вказав старості на незаконну поведінку коменданта пов. поліції. На зборах візвав посол Т. присутніх, щоб про подібні справи подавали негайно до відома послові, або Народній Канцелярії у Львові. Староста прообіцяв, що цю справу негайно розгляне.

ПОГІРЦІ.

Дня 14. жовтня ц. р. відбулися волосні наради в Погірцях, повіт Рудки, де в заступстві пос. Тершаківця, який у важних справах виїхав з повіту, реферував д-р Ол. Пеленський, голова Повітового Народнього Комітету на судовий повіт Комарно. Зборами проводив голова волосного виборчого комітету о. Захарасевич, парох з Подолець.

Бійка на святі русской „культури".

Агенція „Всхуд" повідомляє: „У Батятичах (пов. Камінка Стр.) руске населення уладило ... жовтня свято русской культури при численній участи околичного населення та польской і руской інтеліґенції.

„Після свята гурт українських націоналістів озброєний ножами, кастетами та камінням напав в темноті на учасників свята, що верталися до дому, та побив кілька осіб, а одного так тяжко, що його негайно відвезли до Камінки для переведення операції".

—o—

Сензаційна розправа у Львові.

У Львові відбувся 23. X. процес проти Юрка Залуського і трьох його товаришів, обвинувачених за грабіжницький напад на жидівську родину Шмідта в Тарасівці, коло Горинецької Волі, повіт Любачів.

Перед закінченням розправи прок. Хаїцький відкликав акт обвинувачення проти трьох товаришів Залуського і домагався припинити справу. Проте суд перевів справу до кінця та поставив питання проти всіх обвинувачених.

На основі вердикту трибунал засудив Залуського на три роки вязниці та втрату горожанських прав на 5 літ. Його товаришів увільнили. Підсудних боронили: обор. д-р Степан Шухевич та з уряду — Ліблінґ, Ліпман і Ляндау.

—o—

НОВИНКИ

— **Чотири дні вільні від науки.** У звязку з святами латинського обряду в днях 1. і 2. листопада шкільна влада звільнила шкільну молодь також в дні 3. листопада. Таким чином молодь буде чотири дні вільна від науки.

— **Посвячення нового костела.** В Токах пов. Бібрка посвячено нововибудований костел. Посвячення перемінилося, як зазначує „Кур'єр Львовскі", „в стихійну національно-релігійну манифестацію, до чого причинилися повітові організації Сокола, Стшельца, Резервістів, Приспосіблення, які з музикою бобрецької пожежної сторожі взяли масову участь".

— **День ощадности.** Міністерство внутрішніх справ вислало до воєводів, предсідників повітових виділів і президентів міст обіжник у справі „дня ощадности", який відбудеться в дні 31. ц. м. Воєводи мають зорганізувати льокальні комітети при участи представників адміністраційної самоврядної влади, місцевих щадничих установ, духовенства й учительства. З огляду на велике господарське й виховне значіння ощадности комітети мають постаратися, щоб організація „дня ощадности" була переведена справно і доцільно. Акція „дня ощадности" повинна мати на меті тільки видвигнення самої ідеї ощадности з підкресленням її ролі та значіння, причому повинна переводитися безкорисно, т. з. з поминенням пропаґанди в користь поодиноких щадничих установ.

— **Стан безробіття.** В дні 20. ц. м. зареєстровано в Польщі 291.876 безробітних осіб. Безробіття зросло на 591 осіб.

— **Дуплікати військових книжечок.** Міністерство скарбу згодилося, щоби дуплікати військових книжечок видавали без побирання стемплевої оплати. Також подання в справі видачі дуплікату військової книжечки або іншого військового документу вільні від стемплевих оплат. При видаванні дуплікату військової книжечки не вільно теж домагатися звороту коштів паперу або друку.

— **Розвязали Українську Громаду в Любліні.** Сенат люблинського університету рішив розвязати всі студентські організації. Крім кількох польських організацій розвязано теж Українську Студентську Громаду.

— **Україніка.** В останній книжці паризького журналу „**La Anthropologie**" (Ч. 3—4, 1934) вміщено на 23 сторінках розвідку п-і О. Недригайлової, лекторки антропографії на природничому факультеті харківського університету, на тему „Фізичні ознаки південно-українських болгар" („**Les caractéres physiques des Bulgares du sud de l'Ukraine**"). — Далі С. Сірополка (мол.) про Хведора Вовка у звязку з поданою бібліографії праць Хв. Вовка, а також оцінені

[...]и дві праці українських авторів М. Рудницько[...]ї і Т. Теслі та докладний зміст III. і IV. тому [...]ого збірника „Антропологія".

— **Пашпортова афера.** Польська поліція ви[...]рила велику пашпортову аферу. В усій Польщі [...]рганізована була добре ватага, що перепач[...]ковувала за кордон криміналістів і тих, що не [...]хотіли служити при війську. Агенти ватаги ску[...]повували пашпорти від злодіїв і підробляли їх. [...]ерштом ватаги був Мойсей Шифман із Варша[...]ви. В звязку з аферою арештували сто осіб.

— **Трагічне кохання.** Перед військовим су[...]дом у Львові станув стрілець зі школи підхо[...]ружих Лешек Фігура, що вбив свою стриечну сестру Уршулю Фігуру. Знав її як доньку сво[...]го стрия лісничого у Ксаверівці пов. Сокаль від дитинства і любився в ній. Здавши гімназій[...]ну матуру в Камінці Стр., вступив до школи підхоружих, а тимчасом Уршуля познакоми[...]лася з іншим молодцем і вела з ним листування. На Великдень п. р. Фігура взяв відпустку з вій[...]ська і приїхав до свого стрия у Ксаверівці. Тут [...]авився весело зі своєю стричною сестрою, але коли мав відїздити, посумнів. Написав кілька листів до родичів і знайомих, а врешті увійшов до кімнати Уршулі і після короткої розмови стрілив до неї тричі з револьвера. Опісля пішов на поліцію і повідомив, що застрілив свою на[...]речену, тому що не хотіла датися поцілувати. В часі слідства виявилося, що Фігура вже дав[...]но носився з наміром убити Уршулю і відобра[...]ти собі життя. На розправі Фігура не вміє по[...]яснити, чому властиво застрілив дівчину. Роз[...]права треває дальше.

— **Львівська хроніка.** Аптикар Ґольдштайн визначив 500 зол. нагороди за відшукання йо[...]го 13-літної дочки Емілії, що пропала без слі[...]ду. Останній раз бачили її на головному двірці у Львові. — Арештовано залізничого сторожа Адама Лішевського за викрадання товарів з вагонів. В його мешканні при вул. Шептицьких ч. 23 знайдено цілий магазин кокдених річей. Арештовано теж його жінку. — Д-р В. Шпіґель повідомив поліцію, що його служниця Марія Мидляо вкрала йому 370 зол. та гардеробу вар[...]тости 500 зол. і втікла.

— **За похвалювання вбивства.** Польські дже[...]рела повідомляють, що в Бориславі арештува[...]ли Степана Турика за похвалювання вбивства короля Югославії Олександра.

— **Краєва хроніка.** В Басівці під Львовом арештовано Йосифу Клімович та її доньку Ан[...]ну за те, що отроїли свого чоловіка і батька. — До мешкання Мошка Пельца в Ба[...]сівці пов. Перемишль вломилися в ночі три узброєні бандити і вкрали 360 зол. та дороцін[...]ности вартости півтора тисячі зол. Одного з них вже арештовано. — 21-літня Аделя Кон[...]стантин у Перемишлі повісилася в приступі нервового розстрою. — У бучацькому суді по[...]чалася розправа проти гр. Леонії Потоцької з Космирина (пов. Бучач) за недозволений вируб ліса.

— **Що діється в лемківському селі?** У звязку з новинкою п. н. „За образу вчитель[...]ки", поміщеною в ч. 279 „Діла" одержуємо таке вияснення. Від довшого часу в шкільній салі в Злоцькім, пов. Н. Санч, уладжувала місцева учителька Крамковська нічні забави з музикою і танцями, в яких брали участь побіч поліції й громадської сторожі з жінками частина моїх паро[...]хіян, що гуртуються біля чит. Качковського. Таку саму забаву заранжовано підчас Вели[...]кодних Свят, в часі кат. церквою заказанім, що викликало загальне згіршення й обурення в па[...]рохії. Дня 6. травня ц. р. знову цілонічна забава з музикою і танцями. На проповіді в дні 13. травня говорив я про виховання дітей і як на головні чинники вказав на родичів, церкву та школу. Церква не тільки виховує, але й стоїть на сторожі, чи родичі і школа сповняють своє виховне завдання. На жаль того не можна ска[...]зати про школу в Злоцькім. Там відбуваються згіршаючі забави з музикою і танцями навіть в заказанім церквою часі, що в понятті кат. церкви є розпустою і якби так дальше ділося, то на школі біля таблиці „школа" треба би прибити ще одну таблицю (яку таблицю не сказано). Родичів просив я не ходити на такі забави, ані не посилати своїх дітей. Повищою проповідю [...]чулася обидженою місцева вчителька Крам[...]ковська, полька, і внесла проти мене через адв. Гватишака в Криниці скаргу за обиду чести (арт. 255 к. к.), до якої прилучилася чит. Кач[...]ковського в Злоцькім і прокуратура в Н. Санчі. На судовій розправі свідки вчительки Андрій Яценик, бувш. дяк, Ваньо Тарасевич, [...] і Антін Дзюбінський, голова чит. Качков[...]ського підтвердили акт обвинувачення, себто, [...] назвав школу „домом розпусти", хоч моїх [...] зізнали згідно з правдою. Однак суд[...] [...] свідкам обвинувачення і засудив ме[...]не на 2 тижні безглядного арешту та 50 зол. [...] Проти засуду я зголосив відклик. На [...]розправі я зізнав, що в своїй проповіді я кар[...]тав парохіян за участь в забаві з музикою і танцями в заказанім часі, що в понятті католицької церкви є розпустою. Для пояснення зазначую, що майже всі чит. Качковського на Лемківщині переіменовано на „Сьветліци ім. Качковскего", введено їх до шкіл, учительство польське взяло в них провід і веде в них москвофільсько-схизматицьку пропаганду, а де вона неможлива, там деморалізується населення всякими способами принизується українське духовенство і т. п. — о. **Іван Качмар.**

— **Грошевий возний злодієм.** Станиславівський суд засудив на три роки безоглядної вязниці Йосифа Шеберта, грошевого возного з почтового уряду в Делятині, за крадіж грошей і фальшування підписів. Він присвоював собі гроші, надсилані до поодиноких адресатів, підробляючи на почтових переказах їхні підписи. Акт обвинувачення вичислив 18 таких випадків. Наслідком тих зловживань державний скарб, відповідальний за гроші, потерпів шкоду в сумі 1531 зол. і 10 ам. долярів.

— **Підпал.** У Старому селі пов. Бібрка вибухла вполудне грізна пожежа в будинках господаря Гринька Заголика. Вогонь знищив стодолу з усім цьогорічним збором. Поліційні дохоження викрили, що стодолу підпалив Іван Ґузовський з пімсти за програний процес. Палія арештовано.

— **Комуністичний процес.** На сесії рівенського окружного суду в Дубні розпочався великий комуністичний процес 53 осіб, обвинувачених в комуністичній аґітації. Є це молоді хлопці та дівчата, що походять з околичних сіл, де поширювали комуністичну літературу й переводили недозволені збірки. Обвинувачені до вини не почуваються. Коли поліція вела їх до судового будинку, поклалися покотом на вулиці, але поліція гумовими палками приневолила їх встати. На розправі головний обвинувачений Андрій Рабчук пробував кілька разів промовляти іменем обвинувачених, але предсідник недопустив до того. Розправа потреває кілька днів.

— **Не скачи до потягу в рухх.** На залізничій стації в Ланьцуті пробував 22-літний Фердинанд Мірек, абсольвент учительської семинарії з Величка, вскочити до потягу в часі руху і посовгнувшись, дістався під колеса, які відтяли йому обі ноги. Наслідком упливу крови нещасний помер за кілька мінут.

— **Вбила чоловіка за кусник масла.** В Пересні пов. Любомль згинув серед таємних обставин господар Степан Демчук. Тіло знайшли біля стодоли. На голові були рани від удару тупим предметом. Жінка вбитого Акулина оскаржила свого братанка Дмитра, що жив у незгоді зі Степаном. Наляканий Дмитро втік кудись, а тимчасом справою занялася поліція. Врешті викрито, що Демчука вбила таки його жінка Акулина. Вона призналася до злочину, а за причину подала, що Степан зїв у коморі кусник масла без її дозволу. Це так її розлютило, що вхопила молоток і вдарила чоловіка по голові, клалучи його трупом. Опісля винесла трупа за стодолу, щоби виглядало, що він згинув з чужої руки. Акулину арештовано.

— **Населення Варшави.** На основі останніх статистичних обчислень в дні 1 дні 1. вересня ц. р. Варшава мала 1.215.181 мешканців. За один місяць серпень число мешканців зросло на 4.467 осіб.

— **150.000 зол. за смерть чоловіка.** Вдова по інж. Стефані Гіртлері у Варшаві, що вмер зачадившись, виступила до суду проти власника дому й архітекта, домагаючись відшкодування в сумі 150.000 зол. за смерть чоловіка. Гіртлер зачадився в лазничці наслідком хибної будови печі.

— **Трамваєва катастрофа.** В Лодзі причіпний ваґон відчепився від трамваю, покотився в діл, розбив два вози та фякер, вискочив зі шин і перевернув кілька ліхтарень. Були ранені: три візники, дівчина та дві жінки.

— **Напад циганів.** Поліцію в Краснику повідомлено про незвичайно смілий напад циганів на Йосифа Романського в Сторожеві. До Романського, який орав у полі, приступило двох циганів і запропонували купно його коня. Романський зажадав 100 зол. Цигани згодилися. Коли один з них рахував гроші, другий вхопив нагло Романського за руки і викрутив їх взад. Одночасно товариш його ограбив Романського із 300 зол. готівки і забрав кінський пашпорт. Опісля цигани взяли його коня, запрягли до воза, що стояв у недалекому лісі і втікли. Поліція розпочала погоню за циганами.

— **Летунська катастрофа.** Летун Джольман, що брав участь у перегонах Льондон-Мельбурн, впав біля Паліццо сан Джерваціо в провінції Потента. Апарат спалахнув вогнем і згорів, причому всі летуни погибли. Літак вибрався в дорогу з Риму до Атен.

— **Рициновий олій.** Поліційна влада в Пенсільванії поборює оригінальним способом необичайність серед дітей. Дітям нижче 14 літ не вільно виходити з дому після 9. год. вечором. Поліцисти, що роблять службу вечірньою порою, дістали фляшки з рициновим олієм і кожний малолітній, придержаний поліцією після 9. год. вечором на вулиці,, мусить випити великий ковток рицинусу, поданий йому поліцистом. Влада переконана, що осягне бажаний успіх.

— **Нагорода для малярів інституту Карнеґі.** На міжнародній малярській виставі в Пітсбурґу, яку зорганізував інститут Карнеґі, роздали кілька нагород. Першу премію дістав американський мистець Петро Блюме за образ „На півдні Скрентону", другу швайцарець Карло Оффер; почесні відзначення еспанець Сальватор Далі, що живе в Парижі, Олександер Дейнека, москаль, Едуард Віяр і Андре Дерен, парижани.

— **Спокійна демонстрація безробітних.** 800 учасників „голодного маршу" на місто Ліль увійшло до міста, де приняла їх делеґація з префектом департаменту, бюром ґенеральної ради, президентом міста і міністрами. Делеґати безробітних передали їм своє прохання, а місто призначило їм 8000 фр., гарно їх угостивши. Демонстранти не нарушили спокою і відійдуть з міста.

— **Біла плахта над вязницею.** Над вязницею міста Скутч у Чехословаччині вивісили на днях білу хоругву. Згідно з традицією таку хоругву вивішують над вязницею тоді, коли в ній нема ніодного вязня. Торік у Скутчі вже був один випадок, що над вязницею появилася біла плахта, але за годину мусіли її здіймити, до вязниці доставлено нових арештантів.

— **Три особи згоріли в авті.** Біля Зіґбурґа в Німеччині склалася жахлива катастрофа. Вантажний самохід, на якому їхало двох мужчин і одна жінка, ударив у ночі об дерево з такою силою, що передня часть самоходу розторощилася. Одночасно експльодував збірник з бензиною і самохід спалахнув полумінню. Всі три особи, придавлені розбитим самоходом, не могли рушитися і згоріли живцем.

— **Женився з чемности.** В Льондоні засуджено одного купця на 20 місяців примусових робіт за те, що оженився з чотирма жінками. Він оправдувався, що зробив це з великої ввічливости. Був за чемний, щоби відмовити жінкам, що хотіли за нього вийти й оженився. Переводити розвід з попередними жінками не мав часу.

— **Ріжні вістки.** Гітлерівці наслідуючи большевиків назвуть у Мінхені вулицю, де почалось гітлерівське повстання „Вулицею 9-го листопада", на память про цю подію. — 28. листопада в роковини походу фашистів на Рим почнеться будова двох лінійних кораблів по 35.000 тон. — Ґенер. секретар Ліґи Націй запрошує членів Ліґи на надзвичайну сесію, яка 20. листопада радитиме над конфліктом між Болівією і Параґваєм. — До німецького берега хвилі моря принесли тіла восьми фінляндських моряків, що потонули недавно разом із човном. — У Чехословаччині арештували як мадярського шпигуна графа Леопольда Берхтольда, сестрінка колишнього міністра закорд. справ Австро-Угорщини. — У Москві радить зїзд хірургів. — Рада Міжнародного Червоного Хреста рішила організувати відділ на Далекому Сході: у Токіо або Сінгапурі. Сесія 15-ої конференції М. Ч. Хреста почалась у Токіо 21. ц. м. з участю представників 57 країв. — Корабель-цистерна Деґені, що находиться 900 морських миль на схід від Філіпінських островів, розіслав сиґнали, що буря знищила йому керму. На кораблі находиться 40 моряків. З допомогою поплив американський корабель Олімпія.

ДИВОГЛЯДИ.

ЧИ „СВИНЯ" — КОМПЛІМЕНТ ЧИ ОБРАЗА?

Паризький суд рішатиме скаргу артистки Клес, що подала в суд славного маляря, який її образив. А образив її тим, що після одної вистави післав їй свинку-їжатку. На кільцях свинки був білет звеличника. Артистка твердить, що це образа, маляр, що — приємний комплімент.

МАСКАРАДА В СІНҐ-СІНҐ.

Уперше від часу, як істнує ця страшна американська вязниця, управа дозволила злочинцям засудженим на довгі роки, зорганізувати для себе маскараду. Вязні самі зшили собі костюми, приладили орхестру та всякі атракції. Тільки алькоголю їм не дали. Підчас маскаради на балевій салі при входах стояла озброєна сторожа. Були вязні, що зцехтували маскараду.

З кіна.

КІНО АПОЛЬО: „НУЖДАРІ“. *(В. Гюго.)*

Велитенська повість В. Гюго дуже надається на фільмовий сценарій. Фільмували її досі вже двічі і за кожним разом успіх її був незвичайний. Ця нова, якто кажуть версія, у головних лініях мало ріжниться від передвоєнної. Покищо не хочемо говорити про ріжниці між ідеєю твору Гюґа і кіновим підходом до неї тому, що маємо перед собою першу її частину. Розміри „Нуждарів“ такі велитенські, що режисер, який хотів би звести їх до одного сеансу перетомив би глядачів і слухачів. Основна ріжниця між давньою фільмою і нинішньою — у звуці. Те, що давніше мусів режисер добувати зоровими ефектами, нині добуває великий артист часто силою свого голосу. Така сцена як судова розправа, на якій бурмістр Мадлен признається, що він тотожний із колишнім каторжником, зворушує самою сповідю. Коли чуємо плач дитини або передсмертне хрипіння нещасливої дівчини — очі заходять слізми.

Головну ролю Вальжана грає неарівнянний трагік Гаррі Бор, якого дехто може памятає із „Давида Гольдера“. Фізіономія, міміка, інтонація приневолюють вірити, що ця людина багато пережила і має у собі велику фізичну та моральну силу.

УСТАНОВА, ЩО НЕ ПРЕНУМЕРУЄ „ДІЛА“ для своїх членів, кривдить найбільше саме тих членів, бо позбавляє їх найповніших і найточніших інформацій про все цікаве, що діється у нас та в широкому світі.

СПОРТ.

С. К. „РУСЬ“ (Ужгород) — СПІШСЬКА НОВА ВЕСЬ 1 : 1 (1 : 1).

Змагання за мистецтво дивізії між „Русю“ і „Спішською Новою Весю“ покінчились ремісовим висліддом 1 : 1. Після цього висліду перше місце в своїй групі заняла „Спішська Нова Весь“. „Русь“ опинилась на другому місці. Є надія, що коли на весну поверне до здоровля Кобзяр, „Русь“ висунеться знову, як і попередніми роками на перше місце у своїй групі.

СПОРТ У МАСИ...

Кожний клич добрий, коли не перечить життю, правам природи і коли він, річ найважніша, можливий до переведення в життя. От тому перед кинениям якогось клича треба конечно на це звертати увагу.

До одного з кличів, які люди собі створили, належить і клич: „Спорт у маси“, що його багато народів перевело й переводить у життя. Клич той безперечно життєвий, не фантастичний, належить до тих, які людям приносять великі користи та під одною умовиною що його **люди не скривлять.**

Як з тим кличем мається справа у нас, між нами?

До того клича, на жаль, у нас прикладають за мало ваги, або, що гірше, дуже часто його скривлюють. Тому він нам часом замість користи приносить шкоду. Невміло й без застанови вводжений в життя той клич припиняє, а часто й розбиває працю в товариствах, які в свому часі працювали й розвивались. На думці маю тут деякі гнізда „Соколів“ (у Станиславівщині), які, йдучи за кличем „Спорт у маси“ позакладали дружини копаного мяча (яке наївне розуміння того великого клича!), через що стратила ідея сокільська. Взагалі останніми часами дається в нас заобсервувати якийсь непогамований гін до творення спорт. товариств, клюбів чи клюбиків. Річ ясна, що де переводиться раціонально клич „Спорт у маси“, там сама з себе виплаває конечність творити нові клюби. Та щоб той новий клюб міг дальше переводити в життя клич „Спорт у маси“ (а це ж його завдання), він мусить мати до того ще інших відповідні фінансові підстави. Без того кожний спорт. клюб не розвинеться, а скорше чи пізніше мусить розлетітись, залишаючи по собі довги, невдоволення й нехіть до спорту.

От чому ми мусимо **добре застановитись** над тим, заки поступимо до заложення клюбу, чи той клюб потрібний, чи він буде **сповняти своє завдання**, чи він клича „Спорт у маси“ **не скривить** і чи не причиниться саме до нищення того клича. Закладати новий клюб лиш тому, щоб „комусь показати“, чи „комусь на злість“ а прикриватись лиш плащиком клича „Спорт у маси“ — це безглуздя і шкідлива робота, якій треба протиставитись.

Замість того, щоб творити великі спорт. клюби, які давалиб змогу розвиватись спортовцям, імпонуючи виключно своїм і чужинцям, тою величю підтримуючи духа своїх, вчити солідарности й єдности, — у нас творяться худорляві клюбики нерідко з особистої амбіції ріжних „покривджених“ і „поґнівавших“ людей. Ті клюбики у величезній мірі утруднюють переводження в життя і викривлюють клич „Спорт у маси“, а часами ширять таки між своїми ненависть та ворожнечу. Все те замість скріплювати наш хорий організм ще більше його нищить.

А коли воно так, то чи ми, спортовці, можемо мати претенсії до громадянства, що воно **неохоче ставиться до спорту!?**

Про інші болячки та слабі сторони у нас клича „Спорт у маси“, напр. про те, що у нас на краєвих змаганнях стартують від кількох літ одні й ті самі змагуни, що ми не маємо інструкторів, спортової літератури і т. д. — іншим разом. **Богдан Ліськевич.**

СЯН (Перемишль) — ПОГОНЬ (Стрий).

Змагання цих дружин за вхід до Окружної Ліґи відбудуться в неділю 28. ц. м. не на грищі Погоні, як було заповіджено, а **на Цитаделі.** Початок: год. 11-а передполуднем. Українська публика, яка певно прийде на ті змагання в рекордовому числі, повинна зберігти спокій до кінця і не допустити до ніяких ексцесів, аби цим не пошкодити українській перемиській дружині, яка накладом усіх сил, великої амбіції і жертвенности прямує до перемоги.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 25. X. год. 7·30 веч. „Чужа дитина“ Абон. 5.

Пятниця, 26. X. год. 7·30 веч. „Чужа дитина“ Абон. 5.

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 25. X. год. 7·30 веч. „Колиб я хотіла“.

Пятниця, 26. X. генеральна проба песи „X. 33“.

Кіна.

АПОЛЬО: „Нуждарі“ (Віктора Гіго).
АТЛЯНТИК: „Віва Віля“.
ВАНДА: „У тайній службі“, „Сховайте ваші смутки!“ (Фліп і Флеп).
ҐРАЖИНА: „Чар віденського вальса“.
КАСІНО: „Твої уста говорять неправду“ (Норма Ширер).
КОЛІСЕЙ: „Жінка - орхідея“, ревія Пара жовнірчиків“.
КОПЕРНИК: „Імператриця“ (Марлена Дітріх).
МАРУСЕНЬКА: „Імператриця“ (Марлена Дітріх).
МІРАЖ: „Нібелюнги“.
МУЗА: „Чібі“.
ПАЛЯС: „Чи Люцина це дівчина“ (Смосарська, Бодо, Цвіклінська).
ПАН: „Бунт молоді“ та ревія.
ПАСАЖ: „Сліди на світанку“ та ревія.
РАЙ: „Катерина Велика“ (Єлисавета Берґнер).
СВІТ: Його ексцеленція субект“, Магараджа з Рампуру“.
СОНЦЕ: „Американська трагедія“.
СТИЛЕВЕ: „Спутані орли“ і ревія.
УТІХА: „Рандеву із Віднем“.
ХИМЕРА: „Весела Зузанна“ (Ліліяна Гарвей).

Закордонне радіо.

Четвер, 25. жовтня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 17·20 Солісти, **Братислава** (298,8) 19·50 Арії та романси, **Кошиці** (259,1) 18·30 Спів, **Мор. Острава** (269,5) 20·55 Пісні, **Прага** (470,2) 10·15 Сальонова музика, 17·20 Популярні пісні, 20·55 Скрипка, **Прага II.** (249,2) 22·15 Симф. концерт, **Тулюза** (328,6) 22·00 „Осудження Фавста“ оп. Берліоца, **Атльона** (531) 20·30 Опера, 22·30 Англ. і ірл. пісні. **Любляна** (569,3) 20·00 Нар. пісоньки, **Ковно** (1935) 19·30 Опера, **Берлін** (356,7) 9·45 Для дітей, 16·00 Музика, гумор, 19·00 Шубертові твори, **Гайльсберг** (291) 17·30 Надренські пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 20·15 „Вільгельм Тель“ зеса Шілера, 21·45 Класична форт. муз., **Кельн** (455,0) 17·15 Фортепян, **Будапешт** (550,5) 20·35 Пісоньки, **Міляно** (368,6) 11·30 Тріо, 16·45 Для дітей, 20·45 „Трістан і Ізольда“ оп. Вагнера, **Рим** (420,8) 17·00 Вок. інстр. концерт.

Пятниця, 26. жовтня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 17·25 Італ. арії та пісні (Місляп - Капер, сопран). 21·45 Бетовенові твори (віольонч. форт.), **Братислава** (298,8) 15·55, 17·00 Концерт 19·30 „Єсика“ ком. оп. Ферстера. **Брно** (325,4) 19·30 „Тайна“ оп. Сметани **Прага** (470,2) 19·10 Діточий голос (муз. - вок. авд.), 20·00 „Дві вдови“ оп. Сметани. **Париж** (1648) 13·30 Концерт, **Атльона** (531) 21·30 Ірл. й англ. пісні, **Ковно** (1935) 18·20, 20·20 Спів, **Люксембург** (1304) 21·20 Голяндські пісні (Єнса барит.), **Берлін** (356,7) 14·15 Солісти, 18·30 Корнеліюсові пісні. **Франкфурт** (251) 20·10 Оп. музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 20·40 Бетовенівський вечір (муз. оп.), **Ляйпціґ** (382,2) 20·10 „Ябука“ оп. Й. Штравса, **Будапешт** (550,5) 12·05 Хор, 13·30, 22·40 Циг. музика, 18·50 Спів, **Міляно** (368,6) 11·30 Легка музика, 17·10 Спів, **Рим** (420,8) 20·45 „Дон Джіль Дале Кальце Верді“ о. Караведі.

Львівське радіо.

Четвер, 25. жовтня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеор. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Про дьвину ганчірку, 12·30, 13·10 Поранок (музика, спів), 13·00 Полудн. денник, 13·05 З ринку праці, 15·30 Експорт, 15·35 15·45 Легка музика з гр. пл. (орх. Ед. Лярапд), 16·45 Лекція фр. мови, 17·00 Театр Уяви: „Заручини ком. Чехова. 17·50 Листи та програми 18·00 Сільва рерум мист. життя, 18·05 Популярна біольоґ. література, 18·15 Концерт, 18·45 Що читати, 19·00 Спів (Ст. Роя тенор), 19·20 Актуальна балачка, 19·30 Фортепян (Ізерліс, із гр. пл.), 19·50, 19·56 Спорт, 20·00 Легка музика, пісоньки. 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Концерт, 21·45 Чоловік науки й чоловік чину, 22·15, 23·05 Танк. музика.

Пятниця, 26. жовтня 1934.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·40 Реклям. концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеор. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 12·45 Для жінок: „Як зберегти дитину від туберкульози?“, 13·00 Полудн. денник, 13·05 Органові твори з гр. пл., 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Легка музика, спів, 16·45 Авд. для хорих, музика з гр. пл., 17·15 Зарембський: Фортепяновий квінтет г-моль, оп. 34, 17·50 Огляд періодиків, 18·00 Сільва рерум. театр. репертуар, 18·05 Паризькі театри, 18·15 Польські пісні в опр. Фр. Пуленка (спів, муз.), 18·45 Шимпанз (життя та звичаї звірів). 19·00 Хор Юранда з гр. пл., 19·20 Актуальна балачка, 19·30 Легка музика в вок. циг. орх. (гр. пл.), 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00 Куток краєзнавчого т-ва. 20·05 Муз. балачка 20·15 Симф. концерт (орх. форт.: Орлов), у перерві: Веч. денник, як працюємо, 22·30 Рецитації поезій, 23·05 Танк. музика.

Читайте „Діло“!

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5.25·50 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·33, Париж 34·91, Берлін 213·40, Цюріх 172·74, Амстердам 358·75, Прага 22·10, Італія 45·38, Нюйорк кабель 5·28 3/4, Нюйорк чеки 5·28 1/4.

Золото: Доляри 8·91—8·93, Франки фр. 34·30—34·60 Дукати 81·70—82·20, Корони 35·80—36·30, Рублі 45·50—46·30.

Срібло: Корони 0·30, рублі 1·20, фльорени 0·70.

Акції та цінні папери.

Банк Польський 95·00 – 96·00·75 зол.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська від до
Сім'я конопляне 24·00—33·00
Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 25. жовтня ц. р. кооперативам платив за льоко Львів.

1 кг. масла десерового	2·30	зол.
1 л. молока	0·14	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. яєць	3·60	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло зниж кова, на молоко і сметану слаба, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 25. до 27. жовтня ц. р. включно платить своїм достащикам **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомисарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Глованького 23):

Пантарки	I кл.	за 1 кг.	1·25	зол
„	II „	„	0·80	„
Індики та індички	I кл.	„	1·13	„
„ „	II „	„	0·80	„
Молоді кури	I „	„	0·85	„
„ „	II „	„	0·60	„
Старі „	I „	„	0·80	„
„ „	II „	„	0·60	„
Качки	I „	„	0·85	„
„	II „	„	0·60	„
Годовані гуси		„	0·85	„

Тенденція слаба, на годовані гуси попиту нема.

ОПОВІСТКИ

Загальні Збори Кружка „Рідної Школи“ в Тернополі відбудуться дня 28-го жовтня 1934. в год. 3 пополудні в домівці „Українська Бесіда“ в Тернополі. Денний порядок звичайний.

Пригадуємо що Надзвичайні Загальні Збори Т-ва Український Фонд Воєнних Вдовиць і Сиріт у Львові відбудуться в п я т н и ц ю, дня 26. жовтня 1934 р. в год. 18-ій (6-тій вечором) у домівні „Центросоюзу“, вул. Зіморовича ч. 22/II. — Членів Товариства просимо явитись. Управа.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.